

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Telefon: (06-1) 443-5573, Telefax: (06-1) 443-5733

BM telefon: 33-104, 33-140, BM telefax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/403/24/2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **L. J** budapesti lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 134/2011. (V. 11.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

L. J budapesti lakos (a továbbiakban: Panaszos) 2010. január 5-én 20:29 órakor a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) info@panasztestulet.hu e-mail címére beadványt juttatott el, melyben panaszt tett a vele szemben 2009. december 17-én a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) XIV. kerületi Rendőrkapitányság munkatársa által foganatosított rendőri intézkedés ellen. A panasz az alábbiak szerint foglalható össze.

A Panaszos 2009. december 17-én 18:00 óra után bejelentést kívánt tenni a BRFK XIV. kerületi Rendőrkapitányságán, azonban a civil ruhát viselő ügyeletes tiszt „bántalmazta”. Állítása szerint az említett napon 17:30 óra körüli időben érkezett meg a Rendőrségre, ahol a -10 °C-ban több mint fél óra várakozás után tudta előadni érkezésének célját. Az ügyeletes tisztnek elmondta, hogy szeretne bejelentést tenni, mivel a gyermekét elrabolták a Dr. Mező Ferenc Általános Iskolából. Erre azt a választ kapta, hogy mindez nem így történt, és elő fogják állítani. Ekkor minden egyéb tájékoztatás nélkül a bal karját az ügyeletes tiszt megragadta, hátracsavarva felfelé húzta, és elkezdte „bevonszolni” az épületbe. A Panaszos nem tanúsított ellenállást, de fájdalmában segítségért kezdett kiabálni. Ennek hallatán a rendőr egyre erősebben csavarta a karját felfelé.

A történések előzménye, hogy aznap a Panaszos 16:00 óra előtt néhány perccel kapott egy telefonhívást, hogy ne menjen a gyermekéért az iskolába, mert elvitték egy gyermekotthonba. A Panaszos ekkor azonnal az iskolába sietett. Az iskolába belépve a portás az útját állta, mire a Panaszos jelezte, hogy szeretne az osztályfőnökkel beszélni. A portás azonban nem engedte tovább, és megpróbálta „kilökdösni” az épületből. Néhány perc elteltével megérkezett az igazgató és a gyermekvédelmi felelős, de azt nem árulták el, hogy mikor, miért és hová vitték el a gyereket, csak annyit mondtak, hogy a szomszédok tettek ellene feljelentést.

A Panaszos – miután az iskolában nem kapott tájékoztatást – a Rendőrségre indult, feljelentést tenni. Amikor azonban odaért úgy fogadták, mint egy bűnözőt. Lehurcolták az alagsori fogdába, és garázdaság elkövetésével vádolták meg, de erről csak többszöri kérdésre tájékoztatták. A Panaszos több alkalommal is kért ügyvédet, de nem biztosítottak a számára.

Kérdéseire azt mondták, hogy amennyiben a Rendőrség ellen panaszt kíván tenni, a fogdában kell várakoznia. A Panaszos azonban jelezte, hogy oda nem megy vissza, ezért végül a Bűnügyi Osztály vezetője meghallgatta, aki azonban szóban „vette fel” a panaszt, írásban nem rögzítette. Később a panaszos jelezte, hogy az iskola ellen is panaszt kíván tenni, amiről az ügyeletes tiszt hosszasan próbálta lebeszélni, ennek ellenére a Panaszos végül megtette a bejelentést, majd a Rendőrségről 2009. december 18-án 00:30 órakor távozott.

A Panaszos sérelmezte, hogy a Rendőrségen elvették a telefonját, kiforgatták a táskáját, megmotozták, ordítoztak vele. Ételet, italt annak ellenére nem kapott, hogy jelezte, 7 órája semmit nem evett, nem ivott. Többször szólta, hogy nagyon fázik, mégis sokáig váratták a „fogdán”.

A Panaszos 2010. április 26-án elküldte a Panasztestületnek a Budapest XIV. és XVI. kerületi Ügyészség nyomozás megszüntetéséről hozott határozatát. Az irat szerint a Panaszos ellen a BRFK XIV. kerületi Rendőrkapitányságon garázdaság vétsége miatt indult eljárást az ügyészség megszüntette, mivel a nyomozás adatai alapján – erőszak hiányában – nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése. A határozat indokolásának tanúsága szerint az eljárás a Panaszossal szemben a gyermeke általános iskolájában 2009. december 17-én tanúsított magatartásával összefüggésben indult.

A Panaszos összességében az alábbiakat kifogásolta:

- előállításának az okát, jogszerűségét;
- a vele szemben alkalmazott testi kényszer („bántalmazás”) okát, jogszerűségét;
- ruházatátvizsgálását, értékeinek (mobiltelefon) elvételét;
- a „fogdán” töltött idő alatt több alkalommal jelezte, hogy fázik, ennek ellenére nem tettek intézkedéseket az ügyben;
- jelezte, hogy éhes, ennek ellenére élelmezése elmaradt;
- kérése ellenére nem biztosítottak ügyvédet (védőt) a részére;
- a rendőrök „ordibáltak” vele.

II.

A Panaszos sérelmeit a Panasztestület a megküldött iratok figyelembevételével 479/2010. (XI. 17.) számú állásfoglalásával elbírálta. A panaszbeadványban előadott sérelmekkel összefüggésben a Panasztestület megállapította a Panaszos alapvető jogainak súlyos megsértését, ezért a panaszt – a rendelkezésre álló iratokkal együtt – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése¹ alapján, döntéshozatal céljából megküldte az országos rendőrfőkapitánynak.

A 2010. december 30-án kelt, 29000-105/403/10/2010. RP. számú végzéssel a panasz érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került, tekintettel arra, hogy a Panaszos az Rtv.-ben² előírt nyolc napos határidőn túl fordult a Panasztestülethez. Ugyanakkor azonban a Panaszos a Rendőrség felé már az előállításának megszüntetésekor jelezte, hogy panasszal kíván élni, ezért az érintett rendőri szervnek az Rtv. 93/B. §-a³ által előírt panaszeljárást megfelelően le kell folytatni. Ezek alapján a panaszt megküldtem kivizsgálásra az elsőfokú panaszeljárás

¹ Rtv. 93/A. § (6) bekezdése szerint:

„A Testület a panaszt kilencven nap alatt vizsgálja meg. A Testület az állásfoglalását külső befolyástól mentesen alakítja ki. A Testület az állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitány számára.”

² Rtv. 93. § (1) bekezdése szerint:

„A Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az öt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni.”

³ Rtv. 93/B. §-a szerint:

*„(1) Az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.
(2) A panaszt az intézkedést követő harminc napon belül lehet előterjeszteni és a beérkezéstől, illetve az áttételtől számított harminc napon belül kell elbírálni.
(3) A fellebbezést az intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetője felett irányítási jogkört gyakorló személy bírálja el. Ha a panaszt első fokon az országos rendőrfőkapitány bírálta el, a határozat ellen a közigazgatási eljárásban fellebbezésnek helye nincs, az ellen közvetlenül bírósági felülvizsgálatnak van helye.”*

lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező BRFK XIV. kerületi Rendőrkapitányságnak.

Ezt követően a Panasztestület levélben fordult a BRFK XIV. kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez, és arról tájékoztatta, hogy az Rtv. 93. § (3) és (4) bekezdéseiben⁴ szabályozott jogosítványaival élve úgy döntött, a panasz kivizsgálását a Rendőrségtől átveszi. Erre figyelemmel a Panasztestület kérte a rendőrségi panasz eljárás felfüggesztését, egyúttal nyilatkozattételre hívta fel a Panaszost azzal kapcsolatban, hogy kívánja-e a kivizsgálás átvételét. A Panaszos a nyilatkozattételre biztosított határidőn belül úgy nyilatkozott, hogy igényt tart a Panasztestület eljárására, amelyről a Panasztestület a BRFK XIV. kerületi Rendőrkapitányság vezetőjét 2011. március 17-én kelt levélben tájékoztatta, egyúttal kérte a panasszal összefüggésben a Rendőrség rendelkezésére álló valamennyi irat megküldését.

III.

A Panasztestület a rendelkezésére bocsátott dokumentumokat megvizsgálta és 2011. május 11-én, a 134/2011. (V. 11.) számú állásfoglalásában megállapította, hogy a Panaszos által kifogásolt rendőri intézkedések érintették a Panaszos tisztességes eljáráshoz, a tulajdonhoz, az emberi méltósághoz, a személyi szabadsághoz és végezetül a testi épséghez és egészséghez fűződő alapvető jogait.

A Panasztestület megállapította továbbá, hogy a Panaszos számára az előállítása aránytalan sérelmet okozott, ezért súlyosan sértette a személyes szabadsághoz való alapvető jogát. Tekintettel arra, hogy a Panasztestület jogszerűtlennek minősítette a Panaszos előállítását, ezért az előállítás végrehajtása érdekében alkalmazott testi kényszer vonatkozásban is megállapította, hogy az súlyosan sértette a Panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogát.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el. A határozat II. részében kifejtettek alapján lehetőség nyílt a panasz érdemi vizsgálatára, illetőleg elbírálására.

IV.

A rendelkezésre álló bizonyítási eszközökből az alábbi tényállást állapítom meg.

⁴ Rtv. 93. § (3)-(4) bekezdései szerint:

„(3) A Testület a rendőri szerveknél előterjesztett panaszokról felvilágosítást kérhet, és amennyiben a 92. § (1) bekezdése szerinti eljárásának feltételei fennállnak, erről a panaszost, illetve az eljáró rendőri szervet értesíti. A panaszos az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el. Az eljáró rendőri szerv a Testülettől kapott értesítés kézhezvételekor köteles az eljárását felfüggeszteni.

(4) Amennyiben a panaszos a (3) bekezdés szerint határidőben kéri, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el, a rendőri szerv köteles a panaszt a Testülethez áttenni. Amennyiben a Testület az eljáró rendőri szervet arról értesíti, hogy a határidő eredménytelenül eltelt, a rendőri szerv köteles az eljárását folytatni.”

A BRFK XIV. kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének 01140-105/22/1/10.P. számú tájékoztatása szerint, 2009. december 17-én 17:00 óra körüli időben, a Dr. Mező Ferenc Általános Iskola (1144 Budapest, Ond vezér park 5.) igazgatója telefonon bejelentést tett a kerületi rendőrkapitányságra, hogy az iskola egyik tanulója – a Panaszos fiát – aznap 12:30 órakor a Zuglói Gyámhivatal munkatársai jogerős határozat alapján az iskolából elszállították, és egy átmeneti gyermekotthonban helyezték el. Ezzel kapcsolatban 16:00 órakor megjelent az iskolában a gyermek édesanyja – maga a Panaszos –, akit a történetéről az iskola tájékoztatót. A Panaszos nem volt hajlandó tudomásul venni, hogy a fiát a gyámhivatal védelem alá helyezte, majd „örjögve”, az iskola alkalmazottait folyamatosan fenyegetve, támadólag lépett fel, miközben a többi gyerek és szülei éppen hazafelé tartottak, így az eseményeknek szem- és fültanúi voltak. Mire az igazgató a Rendőrséget értesítette, a Panaszos távozott az iskolából, így ott a Panaszossal szemben a Rendőrség nem intézkedett. A tájékoztatás szerint a Panaszos által tanúsított magatartás miatt a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésbe⁵ ütköző garázdaság vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt 01140-4516/2009. bü. számon büntetőeljárást indítottak.

Az iskolában történetet követően, 18:00 óra körüli időben a Panaszos a kapitányság épületéhez ment, és az objektumőrrel jelezte, hogy gyermekét elrabolták, ezért feljelentést akart tenni. Az objektumőr jelentette a Panaszos szándékát a főügyeletnek, aki az előzmények ismeretében személyesen ment a kapitányság bejárati kapujánál várakozó Panaszoshoz. Az intézkedés megkezdése előtt közölte nevét, rendfokozatát, beosztási helyét, illetve magát szolgálati igazolvánnyal és jelvényrel igazolta, tekintettel arra, hogy polgári ruházatban látta el szolgálatát. Tájékoztatta a Panaszost, hogy gyermekét nem rabolták el, hanem a kerületi gyámhivatal ideiglenes hatállyal gyermekotthonban helyezte el. Közölte továbbá, hogy az általános iskolában tanúsított kirívóan közösségellenes, erőszakos magatartásával bűncselekményt valósított meg, ezért előállítására és gyanúsítottkénti kihallgatására kerül sor. Ezt a Panaszos nem volt hajlandó tudomásul venni és egyre agresszívebben viselkedett, illetve az épületből távozni kívánt. Ezért a főügyelet a Panaszos előállítása mellett döntött, továbbá agresszív magatartása miatt – egy esetleges támadás megakadályozására – vele szemben testi kényszert (elvezető fogás) alkalmazott, melyből a Panaszos megpróbált kezének kirántásával szabadulni, de az eredményes lefogás, majd elvezető fogás alkalmazása megakadályozta abban, hogy kivonja magát a rendőri intézkedés alól.

Az előállítás végrehajtásáról készült 01140/520658/2009/id. számú rendőri jelentés szerint a Panaszos igazoltatására az Rtv. 29. § (1) bekezdés⁶ alapján, a testi kényszer alkalmazására az Rtv. 47. §⁷-a alapján, míg előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja⁸ alapján került sor.

⁵ Btk. 271. § (1) bekezdése szerint:

„Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotráncokozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.”

⁶ Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint:

„A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

A főügyeletes a Panaszost – elvezető fogás fenntartásával – az előállító helyiséghez kísérte (előállította). Eközben a Panaszos folyamatosan „üvöltözött”. Az előállító helyiségben való elhelyezését megelőzően ruházatának átvizsgálására, a birtokában lévő tárgyak átvizsgálására, majd elvételére (letétbe helyezésére) került sor.

A jelentés szerint az előállító helyiségbe történt elhelyezést követően a Panaszos bal karjának fájdalmára panaszkodott, amely miatt mentőt hívtak hozzá. A mentőápoló megvizsgálta a Panaszost, és megállapította, hogy a bal vállán feltehetően zúzódás keletkezett, amely különösebb ellátást nem igényelt, ezért csupán krémmel kente be a sérült testrészt.

A Panaszos az Rtv. 33. § (4) bekezdés⁹ alapján az előállítás okáról tájékoztatást, az előállítás idejéről igazolást kapott. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban továbbá a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8) és (9) bekezdései és a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján¹⁰ jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatást kapott.

⁷ Rtv. 47. §-a szerint:

„A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

⁸ Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint:

„(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,
b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;”

⁹ Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint:

„Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

¹⁰ A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8) és (9) bekezdései alapján:

„(8) A fogvatartott a fogdába történő befogadásakor jogosult anyanyelvén, vagy az általa ismert más nyelven írásban, ha indokolt, szóban megismerni

a) jogait és kötelezéseit, azok gyakorlásának módját,
b) a fogda napirendjét,
c) a panasz és a kérelem előterjesztésének módját,

d) a fegyelmi vétségeket, a kiszabható fegyelmi fenyítéseket, azok időtartamát, a jogorvoslat lehetőségeit.

(9) A fogvatartott részére befogadásakor át kell adni a jogait és kötelezettségeit tartalmazó, valamint a vele szemben alkalmazható kényszerítőeszközökről szóló írásos tájékoztatást. A szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, illetőleg az írásos tájékoztató átvételéről a fogvatartottat a (8) bekezdés első mondatának figyelembevételével írásban nyilatkoztatni kell.”

A Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján:

„A Rendeletnek a fogva tartottak elkülönítésére vonatkozó szabályai mellett a dohányzó és a nem dohányzó fogva tartottakat külön zárkában kell elhelyezni. A zárkák ajtajait „dohányzó”, illetve „nem dohányzó” felirattal kell ellátni. Amennyiben az elkülönítés a fogda telítettségéből, sajátosságaiból adódóan nem lehetséges, a dohányzó és a nem dohányzó fogva tartottak közös elhelyezésére szolgáló zárkában a dohányzás tilos. A dohányzó fogva tartottak dohányzóhelyre történő kíséréséről azonban ebben az esetben, a fogva tartott kérésére - a helyi sajátosságok, az őrzésbiztonsági követelmények és a fogdaöri létszám figyelembevételével - gondoskodni kell.”

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a jelentésben megjelölt intézkedések végrehajtása jogszerű és szakszerű volt, a rendőri fellépés során nem sérült az arányosság követelménye sem.

A Panaszos előállításáról szóló igazolás szerint személyi szabadságának korlátozása 18:13 órától 22:58 óráig tartott. Az igazolás szerint az előállítás ideje alatt hozzátartozójának vagy képviselőjének értesítését nem kérte, a rendőri intézkedés ellen panasszal élt, továbbá az élelmezése kapcsán az igazoláson a „*kértem és nem kaptam*” kézzel írt rájegyzés szerepel. Az igazolás tartalmazza a tájékoztatást a lehetséges panasz fórumokról és a jogvédő szervezetek elérhetőségeiről.

A 01140-520658/2009.id. számú parancsnoki kivizsgálás szerint a kapitányság megbízott bűnügyi osztályvezetője – a Panaszos gyanúsítottkénti kihallgatását követően – 22:30 órakor személyesen meghallgatta a Panaszost, aki kérdésre közölte, hogy mindenképpen panaszt tesz a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés miatt, majd röviden előadta a délután folyamán történeteket.

A kivizsgálás eredményeként a megbízott osztályvezető megállapította, hogy a főügyeletes Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint, mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt állította elő a Panaszost, és vele szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszer alkalmazott. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM Rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. §-a alapján a rendőri fellépés megfelelő volt, az 59. § alapján pedig az alkalmazott testi kényszer szükségesnek és indokoltnak minősült. Az 57. § kapcsán továbbá megjegyezte, hogy az intézkedő rendőr az arányosság elvét szem előtt tartva járt el. Az elsődleges kivizsgálás alapján tehát a főügyeletes intézkedése jogszerű és szakszerű volt.

V.

Az ismertetett bizonyítékok alapján a rendőri intézkedés elleni panaszt az alábbi indokok alapján utasítom el.

1.) A főügyeletes a rendelkezésére álló elsődleges adatok alapján – mely szerint a Panaszos garázdaság bűncselekményének elkövetésével volt gyanúsítható – kezdte meg a rendőri intézkedést, majd az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja¹¹ szerinti előállítás foganatosítását, amely egy úgynevezett „mérlegelő” rendelkezést tartalmaz, miszerint „*A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, (...)*”. Ezek alapján az intézkedő rendőrnek mérlegelési lehetősége van arra vonatkozóan, hogy előállítást alkalmaz-e vagy sem.

Álláspontom szerint a főügyeletes a jogszabályok adta lehetőséggel élve, megfelelő jogalap birtokában döntött a Panaszos előállítása mellett. Döntését indokolta egyrészt a Panaszos magatartása (a rendőr tájékoztatása, majd egyértelmű felszólítása ellenére önkényesen el akarta hagyni a rendőrség épületét), másrészt a büntetőeljárás eredményes lefolytatásához fűződő érdek is. Az előállítás az intézkedés alá vont személlyel szemben jogszabályban meghatározott jogokat és kötelezettségeket keletkeztet. Előállítását követően a Panaszos olyan eljárásjogi pozícióba került, amelynek keretében személyi szabadsága – éppen

¹¹ Lásd: 8. számú lábjegyzet

az intézkedés jellegénél fogva – törvényi rendelkezés alapján vált korlátozhatóvá. Tehát a Panaszos előállítása teremtett jogalapot annak megakadályozására, hogy a Rendőrség épületének elhagyásával önkényesen kivonja magát a további eljárás alól.

Az előállítás és a kihallgatás minél gyorsabban történő végrehajtása biztosította azt, hogy az időmúlás ne akadályozza meg annak esélyét, hogy az eseményeket azok megtörténtét követően azonnal fel lehessen deríteni.

Ezek alapján az eset összes körülményét figyelembe véve megállapítom, hogy az előállítás megfelelő jogalappal, jogszerűen, szakszerűen és az arányosság¹² követelményeinek figyelembevételével került végrehajtásra, így az előállítás okával és jogszerűségével kapcsolatos panaszt elutasítom.

2.) A főügyeletes a Panaszos eredményes előállításának végrehajtása érdekében – előzetes felszólítást követően – testi kényszert (elvezető fogást) alkalmazott¹³, ugyanis a Panaszos korábbi, az iskolában tanúsított magatartása, illetőleg a személyes megjelenésekor tanúsított magatartása alapján arra következtetésre jutott, hogy intézkedésének törvényesen csak ennek alkalmazásával tud érvényt szerezni. Ezt a megállapítást támasztják alá a rendőri intézkedést rögzítő 01140/520658/2009/ id. számú jelentés, a 01140/520658/2009/ id. számú parancsnoki kivizsgálás, a 0110-105/6/3/2001/RP. és a 0110-105/6/2/2011/RP. számú meghallgatásokról készült jegyzőkönyvek. Az elvezető fogás (a kéz megfogása, majd a kar hát mögé vitele) alkalmazása közben a Panaszos – kezének kirántásával – megpróbálta kivonni magát az intézkedés alól, de a főügyeletes az elvezető fogás határozott alkalmazásával ezt megakadályozta.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a testi kényszer alkalmazása jogszerű, szakszerű és indokolt volt, továbbá az arányosság figyelembevétele mellett került végrehajtásra, így az ezzel kapcsolatos panaszt elutasítom.

3.) A Panaszos sérelemként jelölte meg azt, hogy ruházatát átvizsgálták, értékeit (mobiltelefon) elvették.

¹² Rtv. 15. §-a szerint:

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

¹³ Szolgálati Szabályzat 57. § (1) bekezdése szerint:

„A rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható.”

Szolgálati Szabályzat 59. § (1)-(2) bekezdései szerint:

„(1) Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

(2) A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.”

A Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdése¹⁴ megköveteli, hogy a hatóság az előállított személy elhelyezésekor ruházatát átvizsgálja, és tőle elvegye azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor nem tarthat magánál.

Ezek alapján a Rendőrség megfelelő felhatalmazás birtokában végezte el a Panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálását, és vette el tőle a mobiltelefonját, mivel azt a fogdai tartózkodás során nem volt jogosult magánál tartani. Így a panasz ezen része alaptalan.

4.) A Panaszos sérelmezte, hogy a „fogdában” töltött idő alatt többször is jelezte, hogy fázik, ennek ellenére még több órán keresztül várakoztatták.

A kapitányságvezető 01140-105/22/1/10.P. számú tájékoztató levele szerint: *„A panaszos az előállítását követően a vonatkozó normáknak megfelelően előállító helyiségbe került elhelyezésre. Tekintettel arra, hogy a panaszos megfelelő téli öltözékben került előállításra és az előállító helyiség fűtése megegyezik bármelyik, a kapitányság objektumában található helyiség fűtésével, ezért kizártnak tekinthető, hogy előállításának időtartama alatt fázott.”*

A fentiek figyelembevételével a panasz ezen részét elutasítom.

5.) A panasz szerint a Panaszos jelezte, hogy éhes, ennek ellenére élelmezést nem kapott.

A Panaszos előállítása 2009. december 17-én 18:13 órától 22:58 óráig tartott, azaz 4 óra 45 percet vett igénybe.

Az ORFK Közbiztonsági Főigazgatója által kiadott 26-326/3/2006. számú körlevél mellékletében szereplő tájékoztató csupán azt írja elő, hogy a fogvatartott 5 órai fogvatartását követően „jogosult” élelmezésre.

Tekintettel arra, hogy a Panaszos fogvatartása nem érte el az 5 óra időtartamot, így nem volt „jogosult” az élelemmel való ellátásra, ennek alapján a rendőri szervet nem terhelte a Panaszossal kapcsolatos élelmezési kötelezettség.

A panaszt a fentiek alapján elutasítom.

6.) A Panaszos sérelmezte, hogy a Rendőrség nem biztosított a részére ügyvédet.

Az előállítás végrehajtásáról szóló 01140/520658/2009/ id. számú jelentéshez csatolt igazoláson a Panaszos úgy nyilatkozott, hogy hozzátartozó, vagy képviselő értesítését nem kéri, továbbá azonos tartalmú megjegyzés szerepel az említett jelentésben is. A

¹⁴ Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése szerint:

„Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

kapitányságvezető 01140-105/22/1/10.P. számú tájékoztató levele és a 154-4516/2009. bü. számú gyanúsítottí jegyzőkönyv szerint a Panaszos gyanúsítottkénti kihallgatásakor kérte védő kirendelését, mellyel kapcsolatosan a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény rendelkezései alapján megtették a szükséges intézkedéseket. Egyébiránt a büntetőeljárás során fogatosított eljárási cselekménnyel kapcsolatos panasz elbírálására a Be. 195.-196. § alapján a nyomozás felügyeletét illetékes ügyészség rendelkezik hatáskörrel.

Ezen panasznak a jelen határozat keretei között elbírálható része alaptalan, ezért azt elutasítom.

7.) A Panaszos végezetül sérelmezte, hogy a rendőrök „ordibáltak” vele.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt lehetséges megállapítani azt, hogy a rendőrök milyen hangnemben beszéltek a Panaszossal. E tekintetben a panaszos nyilatkozatán kívül egyéb adat nem áll rendelkezésre, ezért a panasz e részével kapcsolatban – mivel annak megtörténte nem bizonyítható – nem volt lehetőség megalapozott döntést hozni.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése¹⁵, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein¹⁶ alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. Törvény 15. §-a, 29. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés b) pontja, 33. § (4) bekezdése, 47. §-a, 92. § (1) bekezdése, 93. § (1), (3) és (4) bekezdései, 93/A. § (6) és (7) bekezdései, 93/B. §-a;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdése, 57. § (1) bekezdése, 59. § (1) és (2) bekezdései;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 271.§ (1) bekezdése;

¹⁵ Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint:

„Akinak az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”

¹⁶ Rtv. 93/A. § (6)-(7) bekezdései szerint:

„(6) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

- A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a.

Budapest, 2011. július 22.

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány